

визначений час в повному обсязі.

Зазначені та інші обставини обумовлюватимуть зміни в обсягах та структурі пов'язаних з ними витрат. Зважаючи на це, бізнес-аналітик має порівняти очікувану динаміку витрат з очікуваною динамікою результатів діяльності підприємства в цілому. Це дасть можливість оцінити економічну ефективність змін, які пропонуються для забезпечення досягнення цілей діяльності підприємства. Водночас, зміни у структурі витрат може стати базою для оцінювання технологічної та організаційної складових діяльності підприємства.

Узагальнюючи результати проведеного дослідження, бізнес-аналітик має взяти до уваги суб'єктивне розуміння зацікавленими особами як стратегічної мети діяльності підприємства, яка має бути досягнута, так і алгоритм вирішення поставленого завдання з урахуванням обмежень в наявних ресурсів, зокрема – часу. Зважаючи на це, необхідно враховувати, що таке розуміння може змінюватися, виходячи з обставин впливу на поведінку зацікавленої особи її особистих переконань. Зазначений аспект набуває особливого значення в разі існування групи з двох чи більшої кількості бенефіціарів діяльності підприємства.

Саме тому, результати роботи бізнес-аналітика мають передбачати варіативність пропозицій щодо досягнення стратегічних завдань підприємств. Кожен з варіантів має бути охарактеризований в контексті співвідношення таких його характеристик, як витратомісткість, ефективність та швидкість реалізації.

УДК 657(075.8)

Л.М. Янчева, канд. екон. наук, проф. (*ДБТУ, Харків*)

Н.С. Акімова, канд. екон. наук, проф. (*ДБТУ, Харків*)

АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Облікова політика – це найважливіший інструмент ефективного управління та довгострокового розвитку підприємства, який дозволяє сформувати систему бухгалтерського обліку, проаналізувати та зробити моделювання облікового процесу, виходячи з обраної і реалізованої стратегії розвитку організації. у зв'язку з цим облікова політика періодично повинна піддаватися аудиторській перевірки [1, с. 836].

На думку багатьох вчених, мета аудиту облікової політики – це встановлення відповідності системи бухгалтерського обліку та формування облікової політики вимогам чинного законодавства, розмірам та умовам діяльності організації. Не применшуючи переваги визначення мети аудиту облікової політики, дамо наступне визначення: мета аудиту облікової політики – це відображення думки про раціональність формування та розкриття аспектів облікової політики організацією задля досягнення ефективності своєї діяльності.

Щодо аспектів облікової політика, то думки фахівців значно розходяться у цьому питанні:

- не виділяють традиційних аспектів облікової політики (методичного, податкового, організаційного та технічного), об'єднують деякі з них (методологічний, організаційно-технічний);

- не досліджують нетрадиційні аспекти облікової політики (управлінський, міжнародний та аналітичний);

Вважаємо слушною пропозицію авторів, віднести методичний, організаційний, технічний та податковий аспекти до нормативно-рекомендованих, у зв'язку з тим, що на законодавчому рівні вони є обов'язковими. Управлінський, аналітичний та міжнародний аспекти підприємства також мають бути представлені в обліковій політиці, тому що вони сприяють розробці і впровадженню ефективної стратегії підприємства [2, с. 588].

Для реалізації мети, на нашу думку, необхідно вирішити основні завдання відповідно до аспектів облікової політики: встановити напрямки організації бухгалтерського обліку, оподаткування; провести перевірку документації, що визначає технічний аспект; перевірити ефективність застосування елементів методичного аспекту; порівняти розраховані податкові зобов'язання підприємства із сумою податків відповідно до чинного законодавства; визначити фінансову стійкість підприємства, ступінь економічного зростання в рамках аналітичного аспекту.

Аудитор повинен перевірити, чи дотримується встановлений Законом «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» порядок прийняття облікової політики. Наслідки змін в обліковій політиці, не пов'язані зі зміною законодавства, мають бути оцінені у вартісному вираженні. При перевірці змін облікової політика аудитор має звернути увагу на те, чи видавався наказ про доповнення, що вносяться до облікової політики, які протягом року можуть бути внесені в момент придбання організацією активів або у разі виникнення фактів діяльності, що мають варіантність у законодавстві, але не мають аналогів у практиці цієї організації.

При організації аудиторської перевірки облікової політики дослідження слід вести в трьох основних напрямках, а саме:

- перевірка відображення у звітності змін, які вносяться до облікової політики відповідно до змін нормативних документів у галузі бухгалтерського обліку. Перелік необхідних та достатніх аудиторських процедур для перевірки достовірності відображення у звітності змін, внесених до облікової політики наведено на рис. 1:

- перевірка відображення у звітності змін, які вносяться до облікової політики у зв'язку з розробкою нових способів ведення бухгалтерського обліку;

- перевірка відображення у звітності змін, що вносяться до облікової політики у зв'язку з істотною зміною умов діяльності юридичної особи, що проходить аудит.

Аудиторські процедури, які застосовуються у випадках, коли нормативними документами встановлено особливий порядок	
1	Перевірка правильності відображення у звітності змін облікової політики у разі, якщо нормативними документами для цього передбачено особливий порядок
2	Перевірки повноти та обґрунтованості розкриття інформації в бухгалтерській звітності про наслідки зміни облікової політики у відповідно до особливого порядку
Аудиторські процедури, які застосовуються у випадках, коли нормативними документами не встановлено особливий порядок	
1	Перевірка правильності виявлення складу статей бухгалтерської звітності, що вимагають коригування у зв'язку з обов'язковою зміною облікової політики
2	Перевірка правильності розрахунку сум коригування статей бухгалтерської звітності у зв'язку з обов'язковою зміною облікової політики
3	Перевірка правильності розрахунку порівнянних показників протягом року, попередній звітний період, починаючи з якого застосовуються обов'язкові зміни, внесені до облікової політики
4	Перевірка правильності відображення в обліку коригування статей бухгалтерської звітності з метою оподаткування прибутку у зв'язку з обов'язковою зміною облікової політики
5	Перевірка правильності обліку коригування статей бухгалтерської звітності з метою оподаткування
6	Перевірка повноти та обґрунтованості розкриття інформації в бухгалтерській звітності про наслідки зміни облікової політики

Рис. 1. Склад необхідних та достатніх процедур перевірки змін облікової політики

Запропонований комплекс аудиторських процедур перевірки змін, що вносяться в облікову політику, дозволяє налаштувати програму аудиту лише на ті зміни облікової політики, які мали місце у особи що проходить аудит в даному періоді. Подальший розвиток методичного та організаційного забезпечення аудиторських перевірок щодо дослідження змін облікової політики полягає в вивченні та відображенні в аудиторських процедурах підходів, що застосовуються в МСФЗ шляхом чіткого визначення правил особливого порядку переходу до нової облікової політики.

Вироблені нові концептуальні і методичні рішення можуть бути основою створення внутрішніх стандартів аудиторських організацій, призначених для перевірки достовірності відображення в обліку та звітності змін облікової політики.

Інформаційні джерела

1. Приймак С.В., Жук А.Б. Удосконалення методики аудиту облікової політики підприємства. Молодий вчений. 2018. № 4 (56). С. 836-838
2. Акімова Н.С., Наумова Т.А. Механізм формування облікової політики на основі інформаційної платформи МСФЗ. *Gesellschaftsrechtliche Transformationen von wirtschaftlichen Systemen in den Zeiten der Neo-Industrialisierung*. Korneev V., Pasichnyk, Yu., Radchenko O., Khodzhaian A. und andere: Collective monograph. Verlag SWG imex GmbH, Nuremberg, Germany, 2020. 714 p. P. 584-593.